EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 22.11.2010
COM(2010) 673 konč.

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Izvajanje strategije notranje varnosti EU: pet korakov k varnejši Evropi

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Izvajanje strategije notranje varnosti EU: pet korakov k varnejši Evropi

1. EVROPSKI MODEL VARNOSTI: ZDRUŽITEV MOČI ZA VARNEJŠO EVROPO

Vsakdanje življenje večine Evropejcev je relativno varno. Obenem se naša družba sooča z resnimi grožnjami varnosti, ki so vse večje in vse bolj prefinjene. Veliko današnjih varnostnih izzivov je po svoji naravi čezmejnih in večsektorskih. Nobena država članica se s takimi grožnjami ne more spopasti sama. To povzroča skrbi državljanom in podjetjem. Štiri petine Evropejcev pričakuje več ukrepanja na ravni EU proti organiziranemu kriminalu in terorizmu[1].

Pri odzivanju na navedene nove grožnje je bil dosežen znaten napredek na področju povečanja varnosti v Evropi. Z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe[2] ter s pomočjo stockholmskega programa in akcijskega načrta za njegovo izvajanje[3] ima EU zdaj priložnost za nadaljnje odločno ukrepanje. V strategiji notranje varnosti, sprejeti na začetku leta 2010 v okviru španskega predsedstva Svetu EU[4], so določeni izzivi, načela in smernice za obravnavanje teh vprašanj v EU, Komisija pa je pozvana, naj predlaga ukrepe za njeno izvajanje. To sporočilo o izvajanju strategije notranje varnosti EU zato gradi na tem, o čemer so se države članice in institucije EU že dogovorile, ter predlaga, kako se lahko v naslednjih štirih letih z združenimi močmi bolj učinkovito borimo proti **hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu**, **terorizmu** in **kibernetski kriminaliteti** ter jih preprečujemo, krepimo **upravljanje zunanjih meja** in povečamo **odpornost na naravne nesreče in nesreče, ki jih povzroči človek**.

Skupni program za skupne izzive

Naloge EU na področju naše notranje varnosti so oblikovanje skupnih politik in zakonodaje, praktično sodelovanje na področjih policijskega in pravosodnega sodelovanja, upravljanje meja ter krizno upravljanje. Pomembno je, da tako notranje kot zunanje politike EU prispevajo k doseganju naših varnostnih ciljev.

Sporočilo o izvajanju strategije notranje varnosti EU zato vsebuje skupni program za države članice, Evropski parlament, Komisijo, Svet in agencije EU ter druge subjekte, vključno s civilno družbo in organi lokalne uprave. Ta program bi morala podpirati trdna industrija EU na področju varnosti, v kateri proizvajalci in ponudniki storitev tesno sodelujejo s končnimi uporabniki. Naša skupna prizadevanja pri odzivanju na današnje varnostne izzive bodo

---

1 Standardni Eurobarometer 71.

2 Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU).

3 Stockholmski program: odprta in varna Evropa, ki služi državljanom in jih varuje (dokument Sveta 17024/09); Zagotavljanje območja svobode, varnosti in pravice za državljane Evrope: Akcijski načrt izvajanja stockholmskega programa – COM(2010) 171. Stockholmski program je program EU za pravosodje in notranje zadeve za obdobje 2010–14.

4 Dokument Sveta 5842/2/2010, Strategija notranje varnosti za Evropsko unijo: Oblikovanje evropskega modela varnosti.

prispevala tudi h krepitvi in nadaljnjemu razvoju evropskega modela socialnega tržnega gospodarstva, kot je bil opisan v strategiji Evropa 2020.

Varnostne politike, ki temeljijo na skupnih vrednotah

Orodja in ukrepi za izvajanje strategije notranje varnosti morajo temeljiti na skupnih vrednotah, vključno z načelom pravne države in spoštovanjem temeljnih pravic, kakor so določene v **Listini EU o temeljnih pravicah**[5]. Solidarnost mora biti značilna za naš pristop h kriznemu upravljanju. Naše politike za boj proti terorizmu bi morale biti sorazmerne obsegu izzivov in se osredotočati na preprečevanje prihodnjih napadov. Pri izmenjavi podatkov za namene učinkovitega kazenskega pregona v EU je treba varovati zasebnost posameznikov in njihovo temeljno pravico do varstva osebnih podatkov.

Notranja varnost v globalni perspektivi

Notranje varnosti ni mogoče doseči v izolaciji od ostalega sveta, zato je pomembno zagotoviti povezanost in komplementarnost notranjih in zunanjih vidikov na področju varnosti v EU. Vrednote in prednostne naloge strategije notranje varnosti, vključno z našo zavezo k spodbujanju človekovih pravic, demokracije, miru ter stabilnosti v našem sosedstvu in zunaj njega, so sestavni del pristopa, opisanega v evropski varnostni strategiji[6]. Kot je priznano v navedeni strategiji, so odnosi z našimi partnerji, zlasti z Združenimi državami, bistvenega pomena v boju proti hudim kaznivim dejanjem ter organiziranemu kriminalu in terorizmu.

Varnost bi bilo treba integrirati v zadevna strateška partnerstva in upoštevati v dialogu s partnerji pri načrtovanju financiranja s strani EU v sporazumih o partnerstvu. Prednostne naloge v zvezi z notranjo varnostjo bi morale imeti opazno mesto zlasti v političnih dialogih s tretjimi državami in regionalnimi organizacijami, kjer je to ustrezno in pomembno za boj proti ponavljajočim se grožnjam, kot so trgovina z ljudmi, promet s prepovedanimi drogami in terorizem. EU bo posebno pozornost posvečala tretjim državam in regijam, ki bi v interesu tako zunanje kot tudi notranje varnosti lahko potrebovale podporo in strokovno znanje EU ter držav članic. Evropska služba za zunanje delovanje bo omogočila integriranje nadaljnjih ukrepov in strokovnega znanja z uporabo spretnosti in znanja držav članic, Sveta ter Komisije. Delegacijam EU, zlasti v prednostnih državah, bi bilo treba zagotoviti strokovno znanje na področju varnosti, vključno s častniki za zvezo in sodniki za zvezo Europola[7]. Komisija in Evropska služba za zunanje delovanje bosta določili ustrezne pristojnosti in naloge teh strokovnjakov.

2. PET STRATEŠKIH CILJEV ZA NOTRANJO VARNOST

V tem sporočilu so ugotovljeni najnujnejši izzivi za varnost EU v prihajajočih letih. Predlaganih je pet strateških ciljev in več posebnih ukrepov za obdobje 2011–2014, ki bodo skupaj s tekočimi prizadevanji in pobudami pripomogli k oblikovanju varnejše Evrope.

---

5 „Strategija za učinkovito izvajanje Listine o temeljnih pravicah v Evropski uniji“ – COM(2010) 573.

6 „Evropska varnostna strategija: Varna Evropa v boljšem svetu“ je bila sprejeta leta 2003 in prenovljena leta 2008.

7 V skladu s Sklepom Sveta 2009/426/PNZ o okrepitvi Eurojusta, ki ga je treba v nacionalno zakonodajo prenesti do junija 2011.

Obstajajo številne oblike **hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala**: trgovina z ljudmi, promet s prepovedanimi drogami in orožjem, pranje denarja ter nezakonito pošiljanje in odlaganje odpadkov v Evropi in zunaj nje. Celo dozdevno lažja kazniva dejanja, kot so vlom, tatvina avtomobila, prodaja ponarejenega in nevarnega blaga, ter delovanje potujočih skupin prestopnikov so pogosto lokalne manifestacije globalnih kriminalnih mrež. Ta kazniva dejanja zahtevajo usklajeno evropsko ukrepanje. Podobno je s **terorizmom**: naša družba je še naprej izpostavljena takim napadom, kot so bili bombni napadi na javni prevoz v Madridu leta 2004 in Londonu leta 2005. V preprečevanje novih napadov moramo vložiti več truda in pri tem tesneje sodelovati.

Vedno večja grožnja postaja tudi **kibernetska kriminaliteta**. Zaradi napredne internetne infrastrukture, velikega števila uporabnikov ter spletno podprtih gospodarstev in plačilnih sistemov je Evropa ključna tarča kibernetske kriminalitete. Državljane, podjetja, vlade in kritično infrastrukturo je treba bolje zavarovati pred storilci kaznivih dejanj, ki izkoriščajo sodobne tehnologije. Tudi **varnost meja** zahteva bolj usklajeno ukrepanje. V zvezi s skupnimi zunanjimi mejami je treba tihotapljenje in druga čezmejna nezakonita dejanja obravnavati na evropski ravni. Za območje prostega gibanja je zato bistven učinkovit nadzor zunanjih meja EU.

V zadnjih letih smo v Evropi in neposrednem sosedstvu priča vse pogostejšim in vse hujšim naravnim **nesrečam** in nesrečam, ki jih povzroči človek. To poudarja potrebo po močnejših, bolj usklajenih in bolje medsebojno povezanih evropskih zmogljivostih za odzivanje na krizne razmere in nesreče ter po izvajanju veljavnih politik in zakonodaje na področju preprečevanja nesreč.

CILJ 1: Razbitje mednarodnih kriminalnih mrež

Kljub vse večjemu sodelovanju med organi kazenskega pregona in sodstvom v državah članicah ter med državami članicami so mednarodne kriminalne mreže še naprej zelo dejavne in ustvarjajo ogromne dobičke, pridobljene s kaznivimi dejanji. Poleg korupcije ter ustrahovanja lokalnega prebivalstva in organov se ti dobički pogosto uporabljajo za prodor v gospodarstvo in oslabitev zaupanja javnosti.

Za preprečevanje kaznivih dejanj je zato bistveno razbiti kriminalne mreže in se boriti proti njihovi finančni spodbudi. V ta namen bi bilo treba okrepiti sodelovanje organov kazenskega pregona v praksi. Organi v vseh sektorjih in na različnih ravneh bi za zaščito gospodarstva morali sodelovati, dobičke kriminala pa bi bilo treba učinkovito izslediti in jih odvzeti. Poleg tega je treba odpraviti ovire, ki jih povzročajo razhajajoči se nacionalni pristopi, po potrebi z zakonodajo o pravosodnem sodelovanju za krepitev vzajemnega priznavanja ter skupnimi opredelitvami kaznivih dejanj in določitvijo minimalnih ravni kazenskih sankcij[8].

Ukrep 1: Odkrivanje in uničenje kriminalnih mrež

Za odkrivanje in razbitje kriminalnih mrež je ključnega pomena poznavanje metod delovanja njihovih članov ter njihovega financiranja.

---

[8] Nedavni predlogi direktiv o trgovini z ljudmi, spolnem izkoriščanju otrok in kibernetski kriminaliteti so prvi pomemben korak v to smer. V členu 83(1) PDEU so navedena še druga huda kazniva dejanja: terorizem, nedovoljen promet s prepovedanimi drogami in orožjem, pranje denarja, korupcija, ponarejanje plačilnih sredstev in organizirani kriminal.

Zato bo Komisija leta 2011 predlagala zakonodajo EU o zbiranju podatkov iz **evidence imen letalskih potnikov**, ki vstopajo na ozemlje EU ali izstopajo z njega. Organi držav članic bodo te podatke analizirali za preprečevanje in pregon terorističnih in drugih hudih kaznivih dejanj.

Poznavanje kriminalnih virov in gibanj finančnih sredstev je odvisno od informacij o lastnikih podjetij in skladih, skozi katere se pretakajo ta sredstva. Organi kazenskega pregona, sodni organi, upravni preiskovalni organi, kot je urad OLAF, ter strokovnjaki iz zasebnega sektorja v praksi težko pridobijo takšne informacije. Za povečanje preglednosti poslovanja pravnih oseb in delovanja pravnih ureditev bi EU ob upoštevanju razprav z mednarodnimi partnerji v Projektni skupini za finančno ukrepanje (Financial Action Task Force) do leta 2013 morala razmisliti o pregledu **zakonodaje EU proti pranju denarja**. V pomoč pri sledenju gibanj finančnih sredstev, pridobljenih s kaznivimi dejanji, so nekatere države članice vzpostavile centralni register bančnih računov. Komisija bo leta 2012 pripravila smernice za povečanje uporabnosti takih registrov za namene kazenskega pregona. Za učinkovito preiskovanje kaznivih finančnih transakcij bi organi kazenskega pregona in sodni organi morali biti opremljeni ter usposobljeni za zbiranje, analizo in po potrebi izmenjavo podatkov ter popolno izkoriščanje nacionalnih centrov odličnosti za preiskave kriminalnih finančnih transakcij in programov usposabljanja Evropske policijske akademije (CEPOL). Leta 2012 bo Komisija predlagala strategijo na tem področju.

Mednarodna narava kriminalnih mrež zahteva več **skupnih operacij** policije, carinskih organov, mejne straže in pravosodnih organov v različnih državah članicah ob sodelovanju z Eurojustom, Europolom in uradom OLAF. Takšne operacije, vključno s **skupnimi preiskovalnimi ekipami**[9], bi morale biti vzpostavljene – po potrebi v kratkem času – ob polni podpori Komisije v skladu s prednostnimi nalogami, strateškimi cilji in načrti, ki jih je določil Svet na podlagi zadevnih analiz nevarnosti[10].

Komisija in države članice bi morale še naprej učinkovito izvajati postopke v zvezi z **evropskim nalogom za prijetje** in poročati o tem, med drugim tudi o učinkih na temeljne pravice.

Ukrep 2: Zaščita gospodarstva pred vdorom kriminala

Kriminalne mreže se pri naložbah svojih dobičkov v zakonito gospodarstvo zanašajo na korupcijo, pri čemer spodkopavajo zaupanje v organe javne uprave in gospodarski sistem. Ohranitev politične volje za boj proti korupciji je ključnega pomena. Zato sta potrebna ukrepanje na ravni EU in izmenjava najboljših praks. Komisija bo leta 2011 pripravila predlog, kako spremljati in podpirati **prizadevanja držav članic v boju proti korupciji**.

Za zaščito gospodarstva pred vdorom kriminalnih mrež bi bilo treba razviti politike, ki vključujejo vladne organe in druge organe javne uprave, pristojne za izdajanje licenc in dovoljenj, za pogodbe o javnih naročilih ali subvencije (**„upravni pristop“**). Komisija bo državam članicam zagotavljala praktično podporo, tako da bo leta 2011 vzpostavila mrežo nacionalnih kontaktnih točk s ciljem razvijanja najboljših praks in sponzorirala pilotne projekte o praktičnih vprašanjih.

---

9 Člen 88(2)(b) PDEU in Sklep Sveta 2008/615/PNZ o poglobitvi čezmejnega sodelovanja, zlasti na področju boja proti terorizmu in čezmejnemu kriminalu.

10 Sklepi Sveta 15358/10 o oblikovanju in izvajanju političnega cikla EU za organizirani kriminal in hude oblike mednarodne kriminalitete.

Organizirane kriminalne združbe s ponarejenim blagom ustvarjajo velike dobičke, izkrivljajo trgovinske tokove na notranjem trgu, slabijo evropsko industrijo ter ogrožajo zdravje in varnost evropskih državljanov. Komisija bo zato v okviru prihodnjega akcijskega načrta proti ponarejanju in piratstvu sprejela vse ustrezne pobude za spodbujanje učinkovitejšega **uveljavljanja pravic intelektualne lastnine**. Na področju boja proti internetni prodaji ponarejenega blaga bi carinske uprave držav članic in Komisija morale po potrebi sprejeti predpise, vzpostaviti kontaktne točke pri nacionalnih carinskih organih ter izmenjavati najboljše prakse.

Ukrep 3: Odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem

V boju proti finančni spodbudi kriminalnih mrež morajo države članice storiti vse, kar je v njihovi moči, da zasežejo, zamrznejo, upravljajo in zaplenijo premoženjsko korist, pridobljeno s kaznivim dejanjem, ter zagotovijo, da se ne vrne storilcem.

V ta namen bo Komisija leta 2011 predlagala **zakonodajo** za krepitev pravnega okvira EU[11] o **zaplembi**, zlasti za omogočanje večjega obsega zaplembe tretjim stranem[12] in razširjene zaplembe[13], ter za olajšanje vzajemnega priznavanja nalogov o zaplembi, ki ne temeljijo na obsodbah[14], med državami članicami.

Države članice morajo[15] do leta 2014 **ustanoviti urade za odvzem premoženjske koristi**, ki bodo razpolagali s potrebnimi viri, imeli ustrezne pristojnosti in bodo ustrezno usposobljeni ter sposobni za izmenjavo podatkov. Komisija bo do leta 2013 razvila skupne kazalnike, na podlagi katerih naj bi države članice ocenjevale delo teh uradov. Za zagotovitev, da zamrznjena premoženjska korist pred zaplembo ne izgubi vrednosti, bi države članice do leta 2014 morale imeti potrebno institucionalno ureditev, na primer ustanoviti urade za upravljanje premoženjske koristi. Obenem bo Komisija leta 2013 zagotovila smernice o najboljših praksah, kako kriminalnim združbam preprečiti, da se ponovno polastijo odvzetih premoženjskih koristi.

CILJ 2: Preprečevanje terorizma ter obravnavanje radikalizacije in rekrutiranja

Terorizem še vedno pomeni veliko nevarnost in se nenehno razvija[16]. Teroristične organizacije so prilagodljive in inovativne, kar kažejo napadi v Mumbaju leta 2008, poskus napada na letu iz Amsterdama v Detroit na božični dan leta 2009 in pred kratkim razkriti načrti v zvezi z več državami članicami. Grožnje zdaj izhajajo tako od organiziranih teroristov kot tudi od tako imenovanih „osamljenih volkov“, ki svoja radikalna prepričanja razvijajo na

---

11 Okvirni sklep 2001/500/PNZ o pranju denarja in zaplembi.

12 Zaplemba tretjim stranem pomeni odvzem premoženjske koristi, ki jo obdolženec ali obsojenec prenese na tretje osebe.

13 Razširjena zaplemba je sposobnost odvzema premoženjske koristi, ki presega neposredno korist, pridobljeno s kaznivim dejanjem, tako da ni treba ugotoviti povezave med premoženjsko koristjo, v zvezi s katero obstaja sum, da je bila pridobljena s kaznivim dejanjem, in določenim kaznivim ravnanjem.

14 Postopki, ki ne temeljijo na obsodbah, omogočajo zamrznitev in odvzem premoženjske koristi ne glede na to, ali je bil lastnik v kazenskem postopku obsojen.

15 Sklep Sveta 2007/845/PNZ zahteva, da vsaka država članica na svojem ozemlju ustanovi vsaj en urad za odvzem premoženjske koristi.

16 Za najnovejše podatke glej Europolovo poročilo o stanju in trendih na področju terorizma za leto 2010 (TESAT).

podlagi propagande skrajnežev, gradivo za usposabljanje pa najdejo na spletu. Naša prizadevanja v boju proti terorizmu je treba okrepiti, da bomo korak pred grožnjami z usklajenim evropskim pristopom, ki vključuje preventivno ukrepanje[17]. Poleg tega bi EU morala še naprej vzpostavljati kritično infrastrukturo in izvajati načrte za varovanje tistih zmogljivosti, ki so bistvene za delovanje družbe in gospodarstva, vključno s prevoznimi storitvami ter proizvodnjo in prenosom energije[18].

Pri doseganju tega cilja imajo glavno vlogo usklajena in učinkovita prizadevanja držav članic ob polni podpori Komisije ter pomoči koordinatorja EU za boj proti terorizmu.

Ukrep 1: Usposabljanje skupnosti za preprečevanje radikalizacije in rekrutiranja

Radikalizacijo, ki lahko vodi k terorističnim dejanjem, je mogoče najbolje obvladovati na ravni, ki je najbližja najbolj dovzetnim posameznikom v najbolj prizadetih skupnostih. Potrebno je tesno sodelovanje z organi lokalne uprave in civilno družbo ter vključevanje ključnih skupin v ranljivih skupnostih. Težišče ukrepanja proti radikalizaciji in rekrutiranju je – in bi moralo ostati – na nacionalni ravni.

Več držav članic razvija postopke na tem področju, nekatera mesta v EU pa so razvila pristope in politike preprečevanja na lokalni ravni. Te pobude so pogosto uspešne in Komisija bo še naprej pomagala pri izmenjavi takih izkušenj[19].

Prvič, v sodelovanju z Odborom regij se bo Komisija do leta 2011 zavzemala za vzpostavitev **omrežja EU za ozaveščanje o radikalizaciji**, podprtega s spletnim forumom in konferencami po vsej EU, ki bi združevalo izkušnje, znanje in dobre prakse za povečanje ozaveščenosti o radikalizaciji in komunikacijskih tehnikah za boj proti širjenju teroristične miselnosti. V to omrežje bodo vključeni oblikovalci politik, uradniki organov kazenskega pregona in varnostnih organov, tožilci, organi lokalne uprave, akademiki, terenski strokovnjaki in organizacije civilne družbe, vključno s skupinami žrtev. Ideje, ustvarjene v okviru omrežja, bi države članice morale uporabiti za oblikovanje fizičnih in virtualnih prostorov skupnosti za odprte razprave, v katerih lahko verodostojni vzorniki in oblikovalci javnega mnenja s pozitivnimi sporočili ponujajo alternative teroristični miselnosti. Komisija bo podpirala tudi delo organizacij civilne družbe, ki izpostavljajo in razlagajo nasilno propagando skrajnežev na spletu ter ji nasprotujejo.

Drugič, Komisija bo leta 2012 organizirala **ministrsko konferenco** o preprečevanju radikalizacije in rekrutiranja, na kateri bodo države članice imele priložnost predstaviti primere uspešnega ukrepanja v boju proti ekstremistični ideologiji.

---

17 Strategija EU za boj proti terorizmu (dokument 14469/4/05 iz novembra 2005) vsebuje pristop s štirimi osmi: preprečevanjem, zaščito, preganjanjem in odzivanjem. Za podrobnejšo razpravo glej dokument „Politika EU za boj proti terorizmu: glavni dosežki in izzivi za prihodnost“ – COM(2010) 386.

18 Direktiva o evropski kritični infrastrukturi (2008/114/ES), del širšega evropskega programa za varovanje kritične infrastrukture, katere področje uporabe presega zaščito pred terorističnimi grožnjami.

19 Komisija je kot del strategije EU za boj proti radikalizaciji in rekrutiranju teroristov (CS/2008/15175) podprla raziskave in ustanovitev Evropske mreže strokovnjakov za radikalizacijo za raziskovanje pojava radikalizacije in rekrutiranja, projekte držav članic o npr. sodelovanju med policijo in državljani, komunikaciji in radikalizaciji v zaporih, približno 5 milijonov EUR namenila projektom v zvezi z žrtvami, podpira pa tudi mrežo organizacij žrtev terorizma.

Tretjič, ob upoštevanju teh pobud in razprav bo Komisija v podporo prizadevanjem držav članic pripravila **priročnik ukrepov in izkušenj**, ki segajo od preprečevanja radikalizacije do onemogočanja rekrutiranja ter načinov odvrnitve od terorizma in rehabilitacije.

Ukrep 2: Prekinitev dostopa teroristov do financiranja in materialov ter spremljanje njihovih transakcij

Komisija bo leta 2011 v skladu s členom 75 Pogodbe razmislila o oblikovanju okvira upravnih ukrepov glede zamrznitve sredstev za preprečevanje terorizma in z njim povezanih dejavnosti ter boj proti njim. Akcijska načrta EU za preprečevanje dostopa do eksplozivov (2008) ter kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih (KBRJ) snovi (2009) je treba prednostno izvajati, tako z zakonodajnimi kot tudi nezakonodajnimi ukrepi. Sem spada sprejetje uredbe o omejitvi dostopa splošne javnosti do kemičnih predhodnih sestavin za eksplozive, ki jo je Komisija predlagala leta 2010. Ti ukrepi zajemajo tudi vzpostavitev evropske mreže posebnih enot organov kazenskega pregona na področju KBRJ za zagotavljanje, da države članice pri nacionalnem načrtovanju upoštevajo KBRJ tveganja. Naslednji ukrep je vzpostavitev sistema zgodnjega opozarjanja organov kazenskega pregona pri Europolu glede incidentov v zvezi s KBRJ materiali. Ti ukrepi zahtevajo tesno sodelovanje z državami članicami, po potrebi pa bi bilo treba vključiti tudi javno-zasebna partnerstva. Za čim večje zmanjšanje tveganja v zvezi z dostopom terorističnih organizacij in državnih akterjev do snovi za izdelavo eksplozivov in (biološkega, kemičnega ali jedrskega) orožja za množično uničevanje bi EU morala okrepiti sistem za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo ter njegovo izvajanje na mejah EU in na mednarodni ravni.

Po podpisu sporazuma z Združenimi državami o programu za sledenje financiranja terorističnih dejavnosti bo Komisija leta 2011 **razvila politiko EU za pridobivanje in analizo podatkov o finančnih transakcijah**, ki se nahajajo na ozemlju EU.

Ukrep 3: Zaščita prometa

Komisija bo še naprej razvijala ureditev EU na področju letalske in pomorske varnosti, in sicer na podlagi stalnega ocenjevanja nevarnosti in tveganj. Pri tem bo upoštevala napredek raziskovalnih tehnik in tehnologije na področju varnosti ter uporabljala programe EU, kot sta Galileo in evropski program za opazovanje Zemlje GMES[20]. Z iskanjem čim boljšega ravnovesja med najvišjo možno ravnjo varnosti in udobnostjo potovanj, nadzorom stroškov ter varstvom zasebnosti in zdravja si bo prizadevala za zagotovitev javnega sprejemanja. Poudarek bo na vedno strožjih kontrolah in sistemu izvrševanja, vključno s spremljanjem postopkov s tovorom. Mednarodno sodelovanje je bistvenega pomena in prispeva k izboljševanju varnostnih standardov po celem svetu, obenem pa zagotavlja učinkovito uporabo virov in omejuje nepotrebno podvajanje varnostnih kontrol.

Dejavnejši evropski pristop k širokemu in zapletenemu področju **varnosti kopenskega prometa** ter zlasti varnosti potniškega prometa je mogoč in utemeljen[21]. Komisija namerava razširiti obstoječe dejavnosti na področju varnosti mestnega prometa v zvezi z (a) lokalnim in regionalnim železniškim prometom ter (b) železniškim prometom visokih hitrosti, vključno s

---

[20] GMES pomeni globalno spremljanje okolja in varnosti (Global Monitoring for Environment and Security).

[21] Evropski svet, marec 2004, Deklaracija o boju proti terorizmu.

povezano infrastrukturo. Do zdaj se dejavnost na ravni EU omejuje na izmenjavo informacij in najboljših praks, ker obstajajo pomisleki glede subsidiarnosti in ker na tem področju ni mednarodne organizacije, primerljive z Mednarodno pomorsko organizacijo ali Mednarodno organizacijo civilnega letalstva, ki bi zahtevala usklajen evropski pristop. Komisija meni, da bi bilo za začetek nadaljnjega ukrepanja koristno razmisliti o ustanovitvi stalnega odbora za varnost kopenskega prometa, ki bi mu predsedovala Komisija, vključeval pa bi strokovnjake s področja prometa in kazenskega pregona, ter foruma za izmenjavo mnenj zainteresiranih strani iz javnega in zasebnega sektorja, pri čemer bi se upoštevale pridobljene izkušnje na področju varnosti letalskega in pomorskega prometa. V zvezi z nedavnimi dogodki se pospešujejo tekoče dejavnosti za izpopolnjevanje in krepitev postopkov spremljanja letalskega tovora, ki se prevaža iz tretjih držav.

Vprašanja varnosti prometa bodo podrobno obravnavana v sporočilu o politiki varnosti prometa, ki bo izdano leta 2011.

CILJ 3: Zvišanje ravni varnosti v kibernetskem prostoru za državljane in podjetja

Varnost omrežij IT je bistvena za dobro delovanje informacijske družbe. To potrjuje pred kratkim objavljena Evropska digitalna agenda[22], ki obravnava vprašanja v zvezi s kibernetsko kriminaliteto ter kibernetsko varnostjo, varnejšim internetom in zasebnostjo kot glavnimi dejavniki za ustvarjanje zaupanja in zagotavljanje varnosti uporabnikom omrežij. Zaradi hitrega razvoja in uporabe novih informacijskih tehnologij se pojavljajo nove oblike kaznivih ravnanj. Kibernetska kriminaliteta je globalni pojav, ki notranjemu trgu EU povzroča znatno škodo. Medtem ko internetna struktura ne pozna meja, se pristojnost za pregon kibernetskih kaznivih dejanj še vedno konča na nacionalnih mejah. Države članice morajo združiti prizadevanja na ravni EU. Center za kriminaliteto visokih tehnologij pri Europolu že ima pomembno usklajevalno vlogo na področju kazenskega pregona, potrebno pa je nadaljnje ukrepanje.

Ukrep 1: Vzpostavljanje zmogljivosti na področju kazenskega pregona in sodstva

EU bo do leta 2013 v okviru obstoječih struktur ustanovila **center za kibernetsko kriminaliteto**, prek katerega bodo države članice in institucije EU lahko vzpostavile operativne in analitične zmogljivosti za preiskave ter sodelovanje z mednarodnimi partnerji[23]. Center bo izboljšal ocenjevanje in spremljanje obstoječih preventivnih in preiskovalnih ukrepov, podpiral razvoj usposabljanja ter ozaveščanje na področju kazenskega pregona in sodstva, vzpostavil sodelovanje z Evropsko agencijo za varnost omrežij in informacij (ENISA) ter povezavo z mrežo nacionalnih/vladnih skupin za odzivanje na računalniške grožnje (CERT). Center za kibernetsko kriminaliteto naj bi postal osrednja točka v evropskem boju proti kibernetski kriminaliteti.

Na nacionalni ravni bi države članice morale zagotoviti skupne standarde za policijo, sodnike, tožilce in forenzične preiskovalce pri preiskovanju in pregonu kibernetskih kaznivih dejanj. Države članice so pozvane, naj do leta 2013 v povezavi z Eurojustom, Evropsko policijsko akademijo in Europolom razvijejo nacionalno ozaveščenost o kibernetski kriminaliteti in zmogljivosti usposabljanja ter vzpostavijo centre odličnosti na nacionalni ravni ali v

---

22 COM(2010) 245.

23 Komisija bo študijo izvedljivosti ustanovitve tega centra končala leta 2011.

partnerstvu z drugimi državami članicami. Ti centri naj bi tesno sodelovali z akademskimi krogi in industrijo.

Ukrep 2: Sodelovanje z industrijo za vključevanje in zaščito državljanov

Vse države članice bi morale zagotoviti, da lahko državljani enostavno **sporočajo primere kibernetske kriminalitete**. Te informacije naj bi se po oceni vnesle v nacionalno in po potrebi evropsko platformo za obveščanje o kibernetskih kaznivih dejanjih. Na podlagi dragocenega dela v okviru programa za varnejši internet bi države članice morale zagotoviti tudi, da državljani enostavno dostopajo do navodil v zvezi s kibernetskimi grožnjami in osnovnimi varnostnimi ukrepi, ki jih je treba izvesti. Ta navodila bi morala vsebovati informacije o tem, kako zavarovati svojo zasebnost na spletu, odkrivati in sporočati primere navezovanja stikov, na računalnike namestiti osnovno protivirusno programsko opremo in požarne zidove, upravljati gesla ter odkrivati lažno predstavljanje (phishing), zvabljanje (pharming) in druge napade. Komisija bo leta 2013 vzpostavila središče, ki bo delovalo v realnem času ter bo opremljeno s skupnimi viri in najboljšimi praksami držav članic in industrije.

Sodelovanje med javnim in zasebnim sektorjem je na evropski ravni treba okrepiti z evropskim javno-zasebnim partnerstvom za odpornost (EP3R). Še naprej bi bilo treba razvijati inovativne ukrepe in instrumente za izboljšanje varnosti, tudi v zvezi s kritično infrastrukturo, ter odpornosti omrežne in informacijske infrastrukture. Evropsko javno-zasebno partnerstvo za odpornost bi moralo sodelovati tudi z mednarodnimi partnerji, da se izboljša svetovno obvladovanje tveganj v omrežjih IT.

Proti nezakonitim internetnim vsebinam – vključno s spodbujanjem k terorizmu – bi bilo treba ukrepati s smernicami za sodelovanje na podlagi postopkov za prijavo in odstranjevanje, ki jih Komisija namerava oblikovati do leta 2011 skupaj s ponudniki internetnih storitev, organi kazenskega pregona in neprofitnimi organizacijami. Za krepitev stikov in interakcij med navedenimi zainteresiranimi stranmi bo Komisija spodbujala uporabo spletne platforme, ki se imenuje kontaktna pobuda proti kibernetski kriminaliteti za industrijo in kazenski pregon (Contact Initiative against Cybercrime for Industry and Law Enforcement).

Ukrep 3: Izboljšanje sposobnosti reagiranja na kibernetske napade

Za izboljšanje preprečevanja in odkrivanja kibernetskih napadov ali motenj ter hitro reagiranje nanje so potrebni številni ukrepi. Prvič, vsaka država članica in tudi same institucije EU bi do leta 2012 morale vzpostaviti dobro delujoče **skupine za odzivanje na računalniške grožnje** (CERT). Pomembno je, da vse skupine po vzpostavitvi sodelujejo z organi kazenskega pregona pri preprečevanju in odzivanju. Drugič, za povečanje evropske pripravljenosti bi države članice do leta 2012 morale povezati svoje nacionalne/vladne skupine za odzivanje na računalniške grožnje. To bo ključnega pomena pri razvoju evropskega sistema za izmenjavo informacij in opozarjanje (EISAS) širše javnosti do leta 2013 ob podpori Komisije in Evropske agencije za varnost omrežij in informacij (ENISA) ter pri vzpostavitvi mreže kontaktnih točk med zadevnimi organi in državami članicami. Tretjič, države članice bi skupaj z Evropsko agencijo za varnost omrežij in informacij (ENISA) morale pripraviti nacionalne načrte ukrepov ter na nacionalni in evropski ravni redno izvajati vaje za odzivanje na incidente in odpravo posledic. ENISA bo podpirala te ukrepe z namenom izboljšanja standardov skupin za odzivanje na računalniške grožnje v Evropi.

CILJ 4: Povečanje varnosti z upravljanjem meja

Od začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe lahko EU v duhu solidarnosti in delitve odgovornosti[24] bolje izkorišča sinergije med politikami upravljanja meja v zvezi z gibanjem oseb in pretokom blaga. Na področju gibanja oseb sta vzporedna cilja strategije integriranega upravljanja meja upravljanje migracij in boj proti kriminalu. Strategija temelji na treh strateških stebrih:

- večji uporabi novih tehnologij za mejne kontrole (druga generacija schengenskega informacijskega sistema (SIS II), vizumski informacijski sistem (VIS), vstopni/izstopni sistem in program evidentiranja potnikov),

- večji uporabi novih tehnologij za nadzor meja (evropski sistem nadzorovanja meja, EUROSUR) ob podpori varnostnih storitev GMES ter postopni vzpostavitvi skupnega okolja za izmenjavo informacij na področju pomorstva EU[25] in

- okrepljenem usklajevanju držav članic s strani Frontexa.

Na področju pretoka blaga je „varnostna sprememba“ Carinskega zakonika Skupnosti[26] iz leta 2005 postavila temelje varnejšim in hkrati bolj odprtim mejam za promet z zaupanja vrednim blagom. Za vsak tovor, ki vstopa v EU, se iz varnostnih razlogov izvede analiza tveganja, ki temelji na skupnih merilih in standardih tveganja. Uporaba virov je bolj učinkovita, saj se bolj osredotočajo na potencialno tvegane tovore. Sistem temelji na izpopolnjenih informacijah gospodarskih subjektov o pretoku blaga, vzpostavitvi skupnega okvira za obvladovanje tveganj ter konceptu pooblaščenih gospodarskih subjektov, ki velja za vse blago, ki vstopa v EU ali jo zapušča. Ti instrumenti se dopolnjujejo in ustvarjajo celovito strukturo, ki se nadalje razvija, da bi lahko obvladovala vse bolj prefinjeno delovanje kriminalnih združb, s katerimi se države članice ne morejo spopasti same.

Ukrep 1: Izkoriščanje celotnega potenciala sistema EUROSUR

Komisija bo leta 2011 predložila zakonodajni predlog o **vzpostavitvi sistema EUROSUR**, s katerim bo prispevala k notranji varnosti in boju proti kriminalu. EUROSUR bo vzpostavil mehanizem, ki bo organom držav članic omogočal izmenjavo operativnih informacij v zvezi z nadzorom meja ter medsebojno sodelovanje in sodelovanje s Frontexom na taktični, operativni in strateški ravni[27]. EUROSUR bo uporabljal nove tehnologije, ki so bile razvite v okviru raziskovalnih projektov in dejavnosti, financiranih s strani EU, kot so satelitski posnetki za odkrivanje in sledenje ciljev na morskih mejah, npr. hitrih čolnov, ki transportirajo droge v EU.

V zadnjih letih sta bili uvedeni dve pomembni pobudi na področju operativnega sodelovanja na morskih mejah – prva o trgovini z ljudmi in tihotapljenju ljudi pod okriljem Frontexa ter

---

24 Člen 80 PDEU:

25 Sporočilo Komisije: „Na poti k povezovanju pomorskega nadzora: Skupno okolje za izmenjavo informacij na področju pomorstva EU“ – COM(2009) 538.

26 Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 648/2005 o spremembah Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 o Carinskem zakoniku Skupnosti.

27 Predloga Komisije za razvoj sistema EUROSUR in skupnega okolja za izmenjavo informacij na področju pomorstva EU sta predstavljena v COM(2008) 68 in COM(2009) 538. Načrt šestih korakov za vzpostavitev skupnega okolja za izmenjavo informacij je bil sprejet pred kratkim – COM(2010) 584.

druga o tihotapljenju drog v okviru MAOC-N[28] in CeCLAD-M[29]. V okviru razvoja integriranega operativnega ukrepanja na morskih mejah EU bo Evropska unija leta 2011 začela izvajati pilotni projekt na svoji južni oziroma jugozahodni meji, v katerega bodo vključeni oba navedena centra, Komisija, Frontex in Europol. V pilotnem projektu se bodo iskale sinergije pri analizi tveganja in nadzoru podatkov na področjih skupnega interesa v zvezi z različnimi vrstami groženj, kot sta tihotapljenje drog in ljudi[30].

Ukrep 2: Krepitev Frontexovega prispevka na zunanjih mejah

Pri svojih operacijah pride Frontex do pomembnih podatkov o članih mrež trgovine z ljudmi oziroma drogami. Vendar pa se trenutno ti podatki ne smejo uporabljati za analize tveganja ali boljše načrtovanje prihodnjih skupnih operacij. Zadevni podatki o osumljenih storilcih kaznivih dejanj tudi ne pridejo do pristojnih nacionalnih organov ali Europola za nadaljnjo preiskavo. Europol prav tako ne sme izmenjavati podatkov iz svojih analitičnih delovnih datotek. Na podlagi izkušenj in v okviru celovitega pristopa EU k upravljanju informacij[31] Komisija meni, da bi, če bi se Frontexu omogočili obdelava in uporaba teh podatkov, in sicer v omejenem obsegu ter v skladu z jasnimi pravili upravljanja osebnih podatkov, to pomembno prispevalo k razbitju kriminalnih združb. Vendar pa to ne bi smelo podvajati nalog med Frontexom in Europolom.

Komisija bo od leta 2011 naprej na podlagi podatkov Frontexa in Europola na koncu vsakega leta predložila poročilo o določenih čezmejnih kaznivih dejanjih, kot so trgovina z ljudmi, tihotapljenje ljudi in tihotapljenje prepovedanega blaga. Na podlagi tega letnega poročila naj bi se od leta 2012 naprej ocenjevala potreba po skupnih operacijah Frontexa ter skupnih operacijah policije, carinskih organov in drugih specializiranih organov kazenskega pregona.

Ukrep 3: Skupno obvladovanje tveganj na področju pretoka blaga prek zunanjih meja

V zadnjih letih je prišlo do znatnega pravnega in strukturnega napredka na področju izboljšanja varnosti mednarodnih dobavnih verig in pretoka blaga čez meje EU. Skupni okvir za obvladovanje tveganj, ki ga izvajajo carinski organi, vključuje stalno preverjanje elektronskih trgovinskih podatkov pred prispetjem in ob odpremi blaga, da se ugotovijo varnostna tveganja za EU in njene državljane ter primerni načini njihovega odpravljanja. Ta okvir omogoča tudi izvajanje strožjih kontrol na izbranih prednostnih področjih, vključno s trgovinsko politiko in finančnimi tveganji. Zahteva tudi sistematično izmenjavo informacij o tveganjih na ravni EU.

Izziv naslednjih let bo v vseh državah članicah zagotoviti enotno visokokakovostno obvladovanje tveganj, s tem povezano analizo tveganj in izvajanje kontrol, ki temeljijo na oceni tveganj. Za odzivanje na skupna tveganja bo Komisija poleg zgoraj navedenega letnega poročila o tihotapljenju prepovedanega blaga razvila carinske ocene za celotno EU. Za

---

28 MAOC-N – Pomorski analitični in operacijski center za narkotike (Maritime Analysis and Operations Centre – Narcotics).

29 CeCLAD-M – Center za usklajevanje boja proti drogam na sredozemskem območju (Centre de Coordination pour la lutte antidrogue en Méditerranée).

30 Ta projekt bo dopolnjeval druge integrirane projekte na področju pomorskega nadzora, kot sta BlueMassMed in Marsuno, katerih cilj je optimizirati učinkovitost pomorskega nadzora v Sredozemskem morju, Atlantiku in morjih Severne Evrope.

31 Pregled upravljanja informacij na območju svobode, varnosti in pravice – COM(2010) 385.

izboljšanje varnosti meja bi bilo treba na ravni EU združiti informacije. Da bi se dosegla potrebna raven carinske varnosti na zunanjih mejah, bo Komisija leta 2011 preučevala možnosti za **izboljšanje zmogljivosti EU za izvajanje analize tveganj in ciljnih nalog** ter po potrebi predstavila predloge.

Ukrep 4: Izboljšanje sodelovanja med organi na nacionalni ravni

Države članice bi morale do konca leta 2011 začeti razvijati **skupne analize tveganj**. V to bi morali biti vključeni vsi organi, ki opravljajo varnostne naloge, tj. policija, mejne straže in carinski organi, ter ki odkrivajo vroče točke in ponavljajoče se grožnje na zunanjih mejah, na primer ponavljajoče se tihotapljenje ljudi in drog iz iste regije prek istih mejnih prehodov. Te analize bi morale dopolnjevati letna poročila Komisije o čezmejnih kaznivih dejanjih s skupnimi prispevki Frontexa in Europola. Do konca leta 2010 bo Komisija končala študijo o najboljših praksah pri sodelovanju med mejnimi stražami in carinskimi upravami na zunanjih mejah EU ter razmislila o najboljšem načinu njihovega razširjanja. Leta 2012 bo Komisija predlagala, kako lahko različni nacionalni organi (policija, mejne straže in carinski organi) **bolje usklajujejo mejne kontrole**. Poleg tega bo Komisija do leta 2014 skupaj s Frontexom, Europolom in Evropskim uradom za podporo azilu oblikovala minimalne standarde in najboljše prakse za sodelovanje med organi. Ti naj bi se uporabljali zlasti v skupnih analizah tveganj, skupnih preiskavah, skupnih operacijah in pri izmenjavi obveščevalnih podatkov.

CILJ 5: Povečanje odpornosti Evrope na krize in nesreče

EU je izpostavljena številnim potencialnim krizam in nesrečam: nesrečam v zvezi s podnebnimi spremembami, terorističnim in kibernetskim napadom na kritične infrastrukture, namernim in nenamernim sproščanjem povzročiteljev bolezni, nepredvidenim izbruhom gripe in okvaram infrastrukture. Te večsektorske grožnje zahtevajo izboljšave dolgoletnih praks upravljanja kriz in nesreč z vidika učinkovitosti in usklajenosti. Potrebni so solidarnostno odzivanje ter odgovorno preprečevanje in pripravljenost s poudarkom na boljšem ocenjevanju in obvladovanju vseh potencialnih tveganj na ravni EU.

Ukrep 1: Polna uporaba solidarnostne klavzule

Solidarnostna klavzula Lizbonske pogodbe[32] uvaja pravno obveznost EU in njenih držav članic glede medsebojne pomoči, kadar je država članica žrtev terorističnega napada, naravne nesreče ali nesreče, ki jo je povzročil človek. Z izvajanjem te klavzule si EU prizadeva za boljšo organizacijo in večjo učinkovitost kriznega upravljanja, tako glede preprečevanja kot odzivanja. Na podlagi večsektorskega predloga Komisije in Visoke predstavnice, ki bo predložen leta 2011, bo skupna naloga EU **udejanjanje solidarnostne klavzule**.

Ukrep 2: Pristop k ocenjevanju groženj in tveganj, ki upošteva vse nevarnosti

Do konca leta 2010 bo Komisija skupaj z državami članicami razvila smernice EU za **ocenjevanje** in kartiranje **tveganj** na področju obvladovanja nesreč, ki bodo temeljile na pristopu, ki upošteva številne nevarnosti in tveganja, ter načeloma pokrile vse naravne nesreče

[32] Člen 222 PDEU.

in nesreče, ki jih povzroči človek. Države članice bi do konca leta 2011 morale razviti nacionalne pristope obvladovanja tveganj, vključno z analizami tveganj. Na tej podlagi bo Komisija do konca leta 2012 pripravila večsektorski pregled največjih naravnih tveganj in tveganj, ki jih povzroči človek, s katerimi bi se EU lahko soočila v prihodnosti[33]. Poleg tega si bo s pobudo o varovanju zdravja, načrtovano za leto 2011, prizadevala za okrepitev usklajevanja na področju obvladovanja tveganj v EU ter krepitev obstoječih struktur in mehanizmov na področju javnega zdravja.

Na področju **ocene nevarnosti** bo Komisija podpirala prizadevanja za izboljšanje vzajemnega razumevanja različnih opredelitev stopenj nevarnosti, da bi se v primeru sprememb teh stopenj izboljšala komunikacija. Države članice so pozvane, naj do leta 2012 oblikujejo lastne ocene nevarnosti terorizma in drugih zlonamernih groženj. Na podlagi nacionalnih ocen bo Komisija od leta 2013 naprej skupaj s koordinatorjem EU za boj proti terorizmu in državami članicami pripravila redne preglede aktualnih groženj.

Do leta 2014 bi EU morala oblikovati usklajeno **politiko obvladovanja tveganj**, ki ocene nevarnosti in tveganj povezuje s postopkom odločanja.

Ukrep 3: Povezovanje različnih središč za presojo razmer

Učinkovito in usklajeno odzivanje v kriznih razmerah je odvisno od sposobnosti za hiter, celovit in točen pregled stanja. Informacije o stanju znotraj in zunaj EU je treba pridobiti iz vseh zadevnih virov, jih analizirati, oceniti in izmenjati z državami članicami ter operativnimi in političnimi sektorji v institucijah EU. S popolnoma povezanimi varnimi zmogljivostmi, pravo opremo in ustrezno usposobljenim osebjem lahko EU **razvije celostni pristop, ki temelji na skupni oceni kriznih razmer**.

Komisija bo do leta 2012 na podlagi obstoječih zmogljivosti in strokovnega znanja okrepila povezave med sektorsko specifičnimi funkcijami zgodnjega opozarjanja in sodelovanja v kriznih razmerah[34], in sicer na področju zdravja, civilne zaščite, spremljanja jedrskih tveganj in terorizma, ter uporabila operativne programe EU. Taka ureditev bo prispevala k izboljšanju povezav z agencijami EU in Evropsko službo za zunanje delovanje, vključno s Situacijskim centrom, ter omogočila boljšo izmenjavo podatkov in po potrebi pripravo skupnih poročil EU o oceni nevarnosti in tveganj.

Za učinkovito usklajevanje med institucijami, organi in agencijami EU je potreben skladen splošni okvir za varstvo tajnih podatkov. Komisija namerava leta 2011 predstaviti predlog v zvezi s tem.

Ukrep 4: Razvoj evropskih zmogljivosti za odzivanje na nesreče

Evropska unija mora biti sposobna odzivati se na nesreče znotraj in zunaj EU. Izkušnje iz nedavnih nesreč ponazarjajo, da je hitrost uporabe in ustreznost ukrepanja, operativno in politično usklajevanje ter **prepoznavnost** odzivanja EU na nesreče znotraj in zunaj EU mogoče še nadalje izboljšati.

---

33 Sklepi Sveta o okviru Skupnosti za preprečevanje nesreč v EU, november 2009.

34 Komisija bo še naprej uporabljala in nadalje razvijala sistem hitrega opozarjanja ARGUS – glej COM(2005) 662 – ter s tem povezane postopke za uporabo v krizah, ki povzročajo več različnih tveganj in zahtevajo ukrepanje različnih sektorjev, ter za usklajevanje vseh služb Komisije.

V skladu s strategijo za odzivanje na nesreče[35], ki je bila sprejeta pred kratkim, bi morala EU **vzpostaviti evropske zmogljivosti za odzivanje na nesreče**, zasnovane na predhodno odrejenih sredstvih držav članic in vnaprej dogovorjenih načrtih za ukrepanje v izrednih razmerah. Učinkovitost in stroškovno učinkovitost bi bilo treba povečati s skupno logistiko ter poenostavitvijo in okrepitvijo možnosti za združevanje in sofinanciranje prevoznih sredstev. Zakonodajni predlogi za izvajanje ključnih predlogov bodo predstavljeni leta 2011.

3. IZVAJANJE STRATEGIJE

Izvajanje strategije notranje varnosti je v deljeni pristojnosti institucij EU, držav članic in agencij EU. Zato se je treba dogovoriti o postopku izvajanja strategije ter jasno določiti vloge in pristojnosti, pri čemer sta Svet in Komisija v tesnem sodelovanju z Evropsko službo za zunanje delovanje gonilni sili pri doseganju strateških ciljev. Komisija bo zlasti podpirala dejavnosti Stalnega odbora za operativno sodelovanje na področju notranje varnosti (COSI), da se zagotovi pospeševanje in krepitev operativnega sodelovanja ter olajša usklajevanje ukrepov pristojnih organov držav članic[36].

Izvajanje

Prednostne naloge je treba upoštevati pri operativnem načrtovanju agencij EU, na nacionalni ravni in v delovnih programih Komisije. Komisija bo zagotovila, da so dejavnosti, povezane z varnostjo, vključno z varnostnimi raziskavami, industrijsko politiko in projekti v okviru programov financiranja EU v zvezi z notranjo varnostjo, skladne s strateškimi cilji. Varnostne raziskave bodo še naprej financirane v okviru večletnega okvirnega programa za raziskave in razvoj. Za zagotovitev uspešnega izvajanja bo Komisija ustanovila notranjo delovno skupino. Evropska služba za zunanje delovanje bo povabljena k sodelovanju, da bi se zagotovila skladnost s širšo evropsko varnostno strategijo in izkoriščanje sinergij med notranjimi in zunanjimi politikami, vključno z ocenami tveganj in nevarnosti. Odbor COSI ter Politični in varnostni odbor bi za iste namene morala sodelovati in se redno sestajati.

Finančna sredstva EU, ki bi bila potrebna za obdobje 2011–2013, bodo dana na razpolago v višini do sedanje zgornje meje večletnega finančnega okvira. Za obdobje po letu 2013 se bo financiranje notranje varnosti preučilo v okviru razprav Komisije o vseh predlogih za to obdobje. Pri tem bo Komisija preučila možnost ustanovitve sklada za notranjo varnost.

Spremljanje in ocenjevanje

Komisija bo skupaj s Svetom spremljala napredek izvajanja strategije notranje varnosti. Na podlagi prispevkov držav članic in agencij EU ter ob čim večji uporabi obstoječih mehanizmov poročanja bo Komisija o strategiji letno poročala Evropskemu parlamentu in Svetu. V letnem poročilu bo poudarila glavne dosežke v zvezi z vsakim strateškim ciljem, ocenila uspešnost ukrepov na ravni EU in držav članic ter po potrebi pripravila priporočila. Letno poročilo bo vsebovalo tudi prilogo, v kateri bo opisano stanje notranje varnosti.

---

35 „Za učinkovitejše evropsko odzivanje na nesreče: vloga civilne zaščite in humanitarne pomoči“ – COM(2010) 600.

36 Člen 71 PDEU; glej tudi Sklep Sveta 2010/131/EU o ustanovitvi Stalnega odbora za operativno sodelovanje na področju notranje varnosti.

Izdelala jo bo Komisija s pomočjo prispevkov zadevnih agencij. Poročilo bi lahko služilo kot podlaga za vsakoletne razprave Evropskega parlamenta in Sveta o notranji varnosti.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Svet se spreminja, z njim pa tudi nevarnosti in izzivi okrog nas. Evropska unija se mora nanje ustrezno odzivati. Z združenimi močmi pri izvajanju ukrepov, opisanih v tej strategiji, smo na pravi poti. Vendar pa nevarnosti nikoli ne bo mogoče popolnoma odpraviti, ne glede na to, kako močni in kako dobro pripravljeni smo. Zato je toliko bolj pomembno, da okrepimo naša prizadevanja.

Z Lizbonsko pogodbo kot novim pravnim okvirom bi izvajanje strategije notranje varnosti moralo postati skupni program EU za naslednja štiri leta. Za dosego uspeha so potrebna skupna prizadevanja vseh akterjev EU, pa tudi sodelovanje z ostalim svetom. Le z združitvijo moči in sodelovanjem pri izvajanju te strategije se lahko države članice ter institucije, organi in agencije EU usklajeno odzivajo na varnostne grožnje našega časa.

Priloga: Povzetek ciljev in ukrepov

STRATEGIJA NOTRANJE VARNOSTI

CILJI IN UKREPI

CILJI IN UKREPI	**PRISTOJNOST**	**ČASOVNI NAČRT**
CILJ 1: Razbitje mednarodnih kriminalnih mrež		
Ukrep 1: Odkrivanje in uničenje kriminalnih mrež		
Predlog v zvezi z uporabo podatkov iz evidence imen letalskih potnikov	KOM[37]	2011
Morebiten pregled zakonodaje EU proti pranju denarja, da se lahko ugotovijo lastniki podjetij in skladov	KOM	2013
Smernice za uporabo registrov bančnih računov za sledenje gibanj finančnih sredstev, pridobljenih s kaznivimi dejanji	KOM	2012
Strategija na področju zbiranja, analize in izmenjave podatkov o kaznivih finančnih transakcijah, vključno z usposabljanjem	KOM z DČ in CEPOL	2012

[37] Razlaga kratic: Evropska komisija (KOM), države članice (DČ), Evropska policijska akademija (CEPOL), Evropska agencija za varnost omrežij in informacij (ENISA), Pomorski analitični in operacijski center za narkotike (MAOC-N), Center za usklajevanje boja proti drogam na sredozemskem območju (CECLAD-M), Evropski urad za podporo azilu (EASO), Visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (VP).

CILJI IN UKREPI	PRISTOJNOST	ČASOVNI NAČRT
Večja uporaba skupnih preiskovalnih ekip, vzpostavljenih v kratkem času	DČ s KOM, Europolom in Eurojustom	v teku
Ukrep 2: Zaščita gospodarstva pred vdorom kriminala		
Predlog, kako spremljati in podpirati prizadevanja držav članic v boju proti korupciji	KOM	2011
Vzpostavitev mreže nacionalnih kontaktnih točk za vladne organe in druge organe javne uprave	KOM z DČ	2011
Ukrepi za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine in boj proti internetni prodaji ponarejenega blaga	DČ in KOM	v teku
Ukrep 3: Odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem		
Predlog o zaplembi tretjim stranem, razširjeni zaplembi ter nalogih o zaplembi, ki ne temeljijo na obsodbah	KOM	2011
Ustanovitev uradov za odvzem premoženjske koristi in ureditev upravljanja premoženjske koristi	DČ	2014
Skupni kazalniki za ocenjevanje dela uradov za odvzem premoženjske koristi in smernice o tem, kako storilcem kaznivih dejanj preprečiti, da se ponovno polastijo odvzetih premoženjskih koristi	KOM	2013

CILJI IN UKREPI	PRISTOJNOST	ČASOVNI NAČRT
CILJ 2: Preprečevanje terorizma ter obravnavanje radikalizacije in rekrutiranja		
Ukrep 1: Usposabljanje skupnosti za preprečevanje radikalizacije in rekrutiranja		
Vzpostavitev omrežja EU za ozaveščanje o radikalizaciji s spletnim forumom in konferencami po vsej EU Podpiranje organizacij civilne družbe, ki izpostavljajo in razlagajo nasilno propagando skrajnežev ter ji nasprotujejo	KOM z Odborom regij	2011
Ministrska konferenca o preprečevanju radikalizacije in rekrutiranja	KOM	2012
Priročnik za preprečevanje radikalizacije, onemogočanje rekrutiranja ter omogočanje odvrnitve od terorizma in rehabilitacije	KOM	2013-14
Ukrep 2: Prekinitev dostopa teroristov do financiranja in materialov ter spremljanje njihovih transakcij		
Okvir za zamrznitev sredstev teroristov	KOM	2011
Izvajanje akcijskih načrtov za preprečevanje dostopa do eksplozivov ter kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih snovi	DČ	v teku
Politika EU za pridobivanje in analizo podatkov o finančnih transakcijah	KOM	2011

CILJI IN UKREPI	PRISTOJNOST	ČASOVNI NAČRT
Ukrep 3: Zaščita prometa		
Sporočilo o politiki varnosti prometa	KOM	2011
CILJ 3: Zvišanje ravni varnosti v kibernetskem prostoru za državljane in podjetja		
Ukrep 1: Vzpostavljanje zmogljivosti na področju kazenskega pregona in sodstva		
Ustanovitev centra EU za kibernetsko kriminaliteto	Študija KOM o izvedljivosti končana leta 2011	2013
Razvoj zmogljivosti za preiskovanje in pregon kibernetskih kaznivih dejanj	DČ s CEPOL, Europolom in Eurojustom	2013
Ukrep 2: Sodelovanje z industrijo za vključevanje in zaščito državljanov		
Vzpostavitev zmogljivosti za obveščanje o kibernetskih kaznivih dejanjih ter navodila državljanom o kibernetski varnosti in kibernetskih kaznivih dejanjih	DČ, KOM, Europol, ENISA in zasebni sektor	v teku
Smernice za sodelovanje pri ukrepanju proti nezakonitim internetnim vsebinam	KOM z DČ in zasebnim sektorjem	2011
Ukrep 3: Izboljšanje sposobnosti reagiranja na kibernetske napade		

CILJI IN UKREPI	PRISTOJNOST	ČASOVNI NAČRT
Vzpostavitev omrežja skupin za odzivanje na računalniške grožnje z eno skupino v vsaki DČ in eno za institucije EU, redni nacionalni načrti ukrepov ter vaje za odzivanje na incidente in odpravo posledic	DČ in institucije EU ter ENISA	2012
Vzpostavitev evropskega sistema za izmenjavo informacij in opozarjanje (EISAS)	DČ s KOM in ENISA	2013
CILJ 4: Povečanje varnosti z upravljanjem meja		
Ukrep 1: Izkoriščanje celotnega potenciala sistema EUROSUR		
Predlog o vzpostavitvi sistema EUROSUR	KOM	2011
Operativni pilotni projekt na južni oziroma jugozahodni meji EU	KOM, Frontex, Europol, MAOC-N in CeCLAD-M	2011
Ukrep 2: Krepitev Frontexovega prispevka na zunanjih mejah		
Skupna poročila o trgovini z ljudmi, tihotapljenju ljudi in tihotapljenju prepovedanega blaga kot podlaga za skupne operacije	KOM s Frontexom in Europolom	2011
Ukrep 3: Skupno obvladovanje tveganj na področju pretoka blaga prek zunanjih meja		
Pobude za izboljšanje zmogljivosti za izvajanje analize tveganj in ciljnih nalog	KOM	2011

CILJI IN UKREPI	PRISTOJNOST	ČASOVNI NAČRT
Ukrep 4: Izboljšanje sodelovanja med organi na nacionalni ravni		
Razvoj nacionalnih skupnih analiz tveganj z vključitvijo policije, mejnih straž in carinskih organov, da se odkrijejo vroče točke na zunanjih mejah	DČ	2011
Predlogi, kako lahko različni organi bolje usklajujejo mejne kontrole	KOM	2012
Oblikovanje minimalnih standardov in najboljših praks za sodelovanje med organi	KOM, Europol, Frontex, EASO	2014
CILJ 5: Povečanje odpornosti Evrope na krize in nesreče		
Ukrep 1: Polna uporaba solidarnostne klavzule		
Predlog za izvajanje solidarnostne klavzule	KOM/VP	2011
Ukrep 2: Pristop k ocenjevanju groženj in tveganj, ki upošteva vse nevarnosti		
Smernice za ocenjevanje in kartiranje tveganj na področju obvladovanja nesreč	KOM z DČ	2010
Nacionalni pristopi k obvladovanju tveganj	DČ	2011-12
Večsektorski pregled možnih prihodnjih naravnih tveganj in tveganj, ki jih povzroči človek	KOM	2012
Predlog ukrepov zoper grožnje za zdravje	KOM	2011
Redni pregledi aktualnih groženj	KOM z DČ in koordinatorjem EU za boj proti terorizmu	2013

CILJI IN UKREPI	PRISTOJNOST	ČASOVNI NAČRT
Oblikovanje usklajene politike obvladovanja tveganj	KOM z DČ	2014
Ukrep 3: Povezovanje različnih središč za presojo razmer		
Krepitev povezav med sektorsko specifičnimi funkcijami zgodnjega opozarjanja in sodelovanja v kriznih razmerah	KOM	2012
Predlog za skladen splošni okvir za varstvo tajnih podatkov	KOM	2011
Ukrep 4: Razvoj evropskih zmogljivosti za odzivanje na nesreče		
Predlogi za vzpostavitev evropskih zmogljivosti za odzivanje na nesreče	KOM	2011